OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare
Granskad av: Karin Scharl, (karsc4), Chefsjuksköterska
Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare
Giltig från: 2026-10-19
Giltig till: 2028-10-19

Delegering av läkemedel enligt HSLF-FS 2017:37 vid SÄS

Förändringar sedan föregående version

Stora delar av innehållet är borttaget då samma information nu finns i den regionala rutinen Regionala rutiner för läkemedelshantering i Västra Götalandsregionen - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen [1]. Rutinen har också bytt namn då den endast innehåller lokal information om delegering av läkemedel.

Sammanfattning

Denna riktlinje är ett lokalt tillägg till avsnittet 1.5 Delegering av iordningställande, administrering och överlämnande av läkemedel i Regionala rutiner för läkemedelshantering i Västra Götalandsregionen - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen [1] Vissa verksamheter inom SÄS kan behöva ytterligare egna lokala tillägg för specifik verksamhetsanpassning.

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version 1
Sammanfattning 1
Innehållsförteckning 1
Bakgrund och syfte 2
Förutsättningar 2
Utförande 2
Uppföljning 5

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Riktlinjen uppdateras och kompletteras löpande av Läkemedelsrådet SÄS..... 5

Arbetsgrupp 5

Källförteckning 5

Bilaga 2: Förslag på lämpliga läkemedel som kan bli föremål för delegering.....7

Bakgrund och syfte

1 januari 2017 ersattes SOSFS 2000:1 av HSLF-FS 2017:37 [2]. Författningen gäller läkemedelshantering i hälso- och sjukvården och ska stödja hälso- och sjukvården i arbetet för en säker läkemedelshantering hela vägen från ordination och administrering till uppföljning. Verksamhetschefen är ansvarig för att delegering sker i enlighet med god och säker vård.

Förutsättningar

Hälso- och sjukvården ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls (5 kap. 1§ Hälso-och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) [2].

Där det bedrivs hälso-och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att en god vård ska kunna ges (5 kap. 2 § HSL). Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kraven god vård i HSL upprätthålls (3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659) [4] och i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, (2011:9) ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete [5].

Utförande

I enlighet med regionala riktlinjerna tillämpar SÄS en restriktiv syn på vilken läkemedelshantering som kan delegeras till icke-legitimerad personal i olika situationer. [1]

Riskanalys

Varje verksamhet ska genomföra riskanalys innan delegering av läkemedel görs. Resultatet av riskanalysen ska ligga till grund för

verksamhetens rutiner och avgör vilka läkemedel och situationer som är lämpliga för delegering.

Riskerna kan se olika ut i olika verksamheter. Det kan finnas verksamheter där delegering av läkemedelshantering inte är förenlig med god och säker vård och därför inte är aktuell. Det innebär att rutinerna kring läkemedelshantering behöver anpassas till verksamhetens karaktär och regelbundet följas upp och utvärderas. [3]

Lämpliga läkemedel att delegera

Förslag på lämpliga läkemedel, se bilaga 2 ”Förslag på lämpliga läkemedel som kan bli föremål för delegering”. Varje verksamhet ansvarar för att upprätta en egen lista baserad på resultatet av genomförd riskanalys. Observera att läkemedel enligt generella direktiv inte kan delegeras enligt författningen.

Delegera

Verksamhetschef ska ge uppdraget att delegera till vårdenhetschef, om denna är legitimerad sjuksköterska, eller annan utsedd sjuksköterska med praktisk kunskap om aktuella moment inom läkemedelshantering (mall 20a). Den person som utfärdar delegeringen (mall 20b) ska även ha erforderlig utbildning i ansvarsfrågan och hur delegeringen ska dokumenteras och följas upp i enlighet med författningen.

Mall 20a, Uppdrag att delegera moment inom läkemedelshantering [6]

Mall 20b, Delegeringsbeslut avseende läkemedelshantering [6]

Utbildning

SÄS-gemensam utbildning

Inför sommarsemesterperioden varje år bjuder SÄS in till en gemensam fysisk utbildning som innehåller:

- Allmänt vad som gäller vid delegering.
- Basutbildning om läkemedelshantering inkluderande risker som är förenade med hanteringen.

- Journalföring av läkemedel.

Läkemedelshantering i Melior i Lärportalen

I Lärportalen finns nätbaserad utbildning i Melior. För läkemedelshantering se Utbildning: Melior SÄS sjuksköterska-Nätbaserad, där delar av avsnitt "Läkemedel" visar hur delegerade arbetsuppgifter ska journalföras i läkemedelsmodulen.

Enhetsspecifik utbildning

Vårdenheten ansvarar för att ge riktade praktiska utbildningar för delegerade moment och att säkerställa reella färdigheter. Utbildningens nivå anpassas efter vilka läkemedel och vilka situationer delegeringen avser.

Sjukvårdsapoteket VGR/SÄS är behjälplig med grundläggande utbildningsmaterial i läkemedelshantering, som enheten kan använda för att hålla egen utbildning inom enheten eller verksamheten.

Sj

Övrigt stödmaterial

Socialstyrelsen har tagit fram webbstöd, en som ger grundläggande förståelse för dig som delegerar läkemedelshantering, och en som vänder sig till dig som tar emot delegering av läkemedelshantering.

- Webbstöd för dig som delegerar
- Webbstöd för dig som tar emot delegering

Praktisk och teoretisk test

Den som utför delegeringen från vårdenheten ansvarar för att den som tar emot en delegering har praktiska och teoretiska färdigheter för att utföra delegerade moment inom läkemedelshantering.

Teoretiskt kunskapstest med facit erhålls av chefsjuksköterska på begäran. mail till sas.chefsjukskoterska@vgregion.se

Behörighet att dokumentera vid delegering

Behörighet för iordningställande, överlämna/administrera och signera beställs via Meliors funktionsbrevlåda melior.sas@vgregion.se efter godkänd och signerad delegering. Varje enhet ansvarar för att personen som ska få en delegering har adekvat kunskap om dokumentation och signering i Meliors läkemedelsmodul.

Behörighet för sjuksköterska att dosjustera i Melior utan att det hamnar i läkarens signeringskorg ansöks av ansvarig chef via melior.sas@vgregion.se där Lokal rutin för att dosjustera ordinerat läkemedel och Personligt uppdrag att dosjustera ett ordinerat läkemedel bifogas, se ovan.

Uppföljning

Riktlinjen uppdateras och kompletteras löpande av Läkemedelsrådet SÄS.

Arbetsgrupp

För innehållet svarar

Karin Scharl, chefsjuksköterska SÄS
Gunilla Rosquist, apotekare, Sjukvårdsapotek SÄS
Frida Borg, systemförvaltare Melior, IS/IT SÄS

Remissinstanser (utgåva 1)

Medlemmar i Läkemedelsrådet SÄS
Medicinskt beredningsråd SÄS

Källförteckning

1. Regionala rutiner för läkemedelshantering i Västra Götalandsregionen - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen
2. Senaste version av HSLF-FS 2017:37 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården - Socialstyrelsen Kap 9
3. Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården Handbok vid tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården

4. Patientsäkerhetslagen (2010:659)
   www.riksdagen.se under rubrik *Dokument & lagar*
5. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).
   Socialstyrelsens författningssamling
   https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete

6. Regionala mallar och blanketter - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen

Bilaga 2: Förslag på lämpliga läkemedel som kan bli föremål för delegering

Rekommendationen är att administrering av intravenös behandling, injektioner och infusioner inte bör delegeras.

Det anses extra riskabelt och olämpligt att delegera administration av läkemedel vid akuta situationer, till instabila patienter och inom slutenvårdsenheter med akutvårdsinriktning.

Undersköterska som har behörighet att sätta PVK (perifer venkateter) behöver kontrollera PVK-läget genom spolning, och behöver därför en delegation på att administrera Natriumklorid. Förfyllda spruta ska användas för att minska förväxlingsrisken.

Förslag på lämpliga läkemedel:

Gelberedningar med lidokain: t.ex Instillagel, Xylocain gel i förfylld spruta

Laxermedel: Bulkmedel, t.ex. Inolaxol, Vi-Siblin
Osmotiskt verkande medel, t.ex. Laktulos, Movicol
Rektalt verkande klysma, t.ex. Resulax, Klyx, Microlax
Tarmirriterande t.ex. Dulcolax, Toilax

Utvärtes medel: T.ex. Hirudoid, Inotyol, Pevaryl, Fenuril
T.ex. Scheriproct, Xyloproct, Alcosanal
Hudrengöringsmedel, t.ex. Descutan, Hibiscrub, Klorhexidinsprit/lösning
Bedövningsplåster och salvor/spray, t.ex. Emla, Tapin, Xylocain
Tårsubstitut, t.ex. Artelac, Oculac
Avsvällande nässpray, t.ex. Nezeril, Nasoferm

Övriga läkemedel: Dentan munsköljvätska,
Antiseptiska medel för lokal behandling av munhåla, t.ex. Corsodyl, Hexident
Suppositorier, t.ex. Alvedon, Xyloproct
Nikotionersättningsmedel (tuggummi, plåster)
Lokal östrogen, t.ex. Vagifem, Ovesterin

Andra läkemedel kan eventuellt vara aktuella först efter noggrant övervägande och om alla krav vad gäller typ av situation, utbildning, personlig lämplighet osv är uppfyllda. T.ex. insulin, Fragmin/Klexane till stabil patient. Specifika

läkemedel (inhalation, ögondroppar, PD-vätskor osv.) på enheter där det är vanligt förekommande.

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Granskad av: Karin Scharl, (karsc4), Chefsjuksköterska

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-132

Version: 9.0

Giltig från: 2026-10-19

Giltig till: 2028-10-19